

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciala za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

ŠESTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 30. nadaljevanje

16. 3. 2018

30. Zadruga Dobrina in drugi primeri trajnostnih ekoloških praks

V »južni« sferi konceptualnega modela integralnih svetov sta najpomembnejši nalogi vzpostaviti oziroma ohranjati povezanost z naravo in izgradnja zdravih skupnosti. Razvojni model Integralne zelene Slovenije¹ tako začnemo graditi z naravo in skupnostjo, vključno s kmetijstvom. Dva pomembna akterja slovenskega kmetijstva, profesorja Jože Osterc in Martina Bavec², sta izpostavila ključno vlogo slovenskega kmetijstva pri preoblikovanju Slovenije v integralno zeleno gospodarstvo. Ta preobrazba pa se lahko zgodi samo, če dežela bolj gradi svoje kmetijstvo na svojih naravnih in kulturnih prednostih in zahtevah. To po Ostercu vključuje tudi revitalizacijo slovenskih zadružnih tradicij v kmetijstvu. Poleg tega kmetijstvo ni samo za proizvodnjo hrane; enako pomembna je njegova funkcija pri ohranjanju slovenske krajine in biotske raznovrstnosti, njene kulture in tradicije (vključno z njeno kuhinjo) ter njenega nacionalnega značaja in neodvisnosti. Bavecva te

¹ V knjigi [Integral Green Slovenia](#).

² 27. – 29. nadaljevanje [Integralne serije](#).

misli dopolnjuje s predstavitvijo ekološkega kmetijstva kot najbolj ustreznega odgovora na lokalne in globalne izzive, kot dolgoročno najbolj trajnostnega načina kmetijske pridelave, zaradi česar se tudi trg za te pridelke in izdelke hitro povečuje, za Slovenijo pa je še posebej primerno. V knjigi ***Integral Green Slovenia*** je izpostavila pomembno vlogo majhnih družinskih kmetijskih gospodarstev kot hrbtnice slovenskega kmetijstva in nerealiziranega potenciala v ekološkem kmetijstvu.

Kako se ta potencial lahko sprosti, smo v knjigi o Integralni zeleni Sloveniji ponazorili z obetajočimi pobudami, kot so Ekoci (Eko civilna iniciativa Slovenije), InTerCer (Inštitut za trajnostni razvoj in celostne rešitve), Zadruga Dobrina, Urbane Brazde in Center za alternativno in avtonomno produkcijo. Skupaj z naraščajočo množico številnih pobud in gibanj se ukvarjajo z obnovo narave in življenja lokalnega prebivalstva. Poleg tega utirajo pot do lokalne prehranske samozadostnosti in široko razumljenih družbenih, kulturnih in gospodarskih koristi ekološkega kmetovanja znotraj integralne gospodarske perspektive. Omenimo še nekaj dobrih praks ekološkega kmetovanja, ki jih nevladna organizacija Umanotera na podlagi strokovnega izbora predstavlja na spletnem portalu Slovenija znižuje CO₂: dobre prakse³: zadruga Ajdna z Gorenjske, Vila Natura, ekološki kmetiji Černelič in Kastelic, šolski eko-vrtovi, partnersko ekološko kmetovanje (npr. preko spletnega portala Ekologičen).

K prehranski samooskrbi sodi poleg lokalne, v Sloveniji pridelane hrane, tudi njena predelava. V ***Integralni seriji*** smo omenil Mlekarno Celeia⁴, ki gradi na dobrih odnosih z združniki in razvija prodajne uspešnice iz mleka, pridelanega brez GSO, ter s proizvodnjo mlečnih izdelkov brez umetnih sladil in barvil ter konzervansov. Na drugem koncu Slovenije pa je kot "Feniks iz pepela", na dediščini planinskega pašništva in razvoja sirarstva, zrasla Mlekarna Planika⁵, ki so jo ustanovili združniki in se čedalje bolj uveljavlja z ekološkimi izdelki.

Profesor Osterc poroča, da so bili v zgodovini slovenski kmetje zelo dobro povezani v združnem sistemu. Ta oblika gospodarskega povezovanja ima danes pomembno vlogo pri številnih trajnostnih praksah. Zadruga Dobrina je kot primer dobre prakse predstavljena tako na portalu Slovenija znižuje CO₂ kot v knjigi ***Integral Green Slovenia***, zato si brez dvoma zasluži, da jo podrobneje opišemo. Prisluhnilimo torej dr. Milojki Fekonja, ki sodeluje pri delu in razvoju zadruge!

Dr. Darja Piciga

Zadruga Dobrina je bila ustanovljena na principu socialnega podjetništva ob koncu leta 2011, ko je projektna skupina Urbanih brazd začela vključevati pridelovalce zelenjave in sadja na območju Jurovskega Dola, nato pa se je razširila na širše območje Slovenskih Goric. To je postalo del mednarodnega projekta Maribor 2012 - Evropska prestolnica kulture (EPK)⁶.

Glavni cilj zadruge ni ustvariti dobiček, temveč razviti majhne družinske kmetije, vzpostaviti pošteno trgovino in povezati podeželska območja z mestnimi središči. Kot so v prejšnjih prispevkih že opozorili drugi avtorji, danes trajnostno lokalno oskrbo ogroža cenovna konkurenca iz uvožene množične hrane. Zato je cilj zadruge bil in je še vedno razširiti trajnostno lokalno ponudbo s spodbujanjem majhnih družinskih kmetovalcev na območju Maribora in njegove okolice. Zadruga Dobrina uporablja različne izobraževalne programe o pomenu ekološkega kmetovanja in lokalne oskrbe s hrano, zlasti za krepitev lokalnega trga na področju razvoja podeželja in za ozaveščanje ljudi o pomembnosti močnega lokalnega gospodarstva. Zadruga zagotavlja strokovno pomoč in izobraževanje malih kmetov, ki zagotavljajo njihovo vključitev v eno od kontrolnih shem ekološkega kmetijstva, podpira pa proizvodnjo višje kakovosti (ekološke pridelke) in ponuja tržne storitve. S tem se tudi odziva na potrebe po lokalnih pridelkih in izdelkih ter dobavlja ekološko hrano v nekatere vrtce in šole.

³ <http://www.slovenija-co2.si/index.php/dobre-prakse/ekolosko-kmetovanje>.

⁴ [4. nadaljevanje](#).

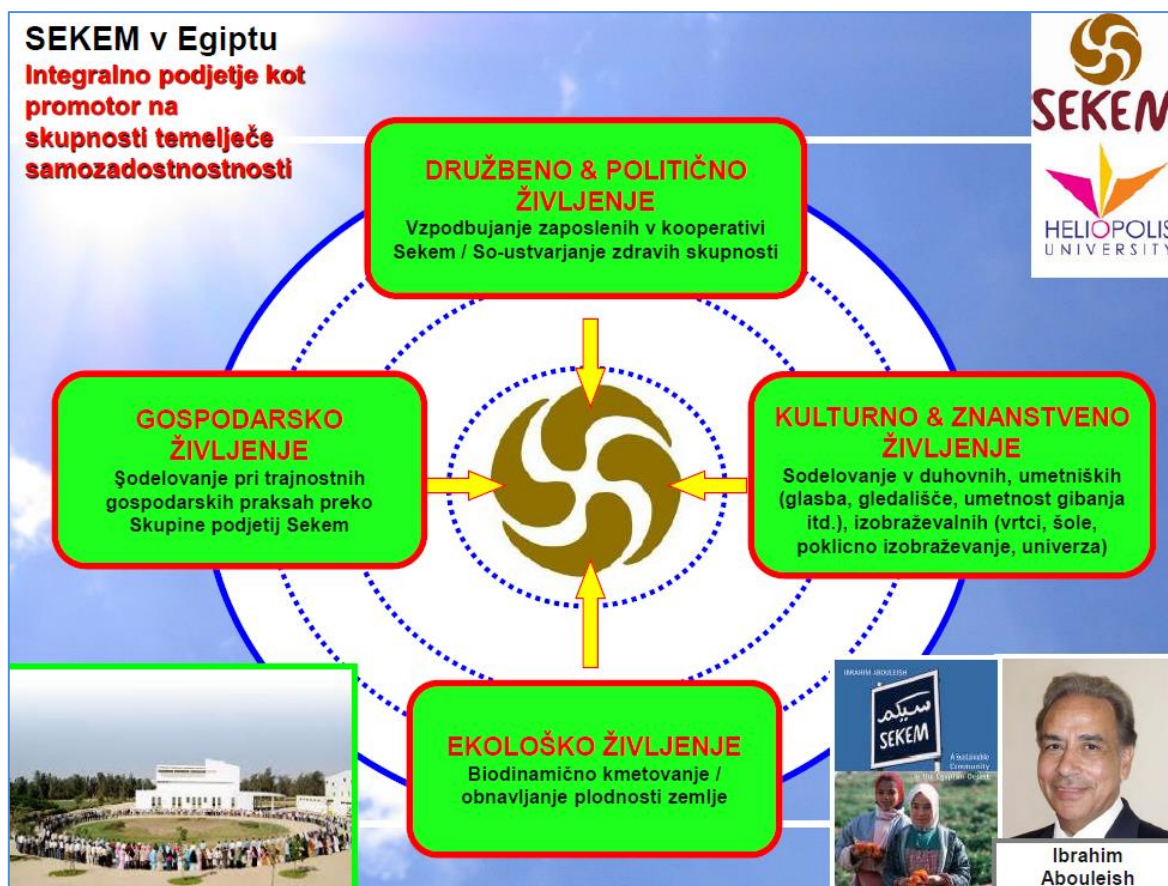
⁵ <http://www.mlekarna-planika.si/>.

⁶ Prof. Bavčeva v [28. nadaljevanju](#) omenja Skupnostni urbani vrt v Mariboru, še enega od projektov EPK 2012.

V letu 2015, po treh letih delovanja, je na primer Zadruga Dobrina vključevala 51 članskih organizacij, ki so oskrbovale približno 35 šol, vrtcev in domov ter 90 prebivalcev mesta Maribor (ki so prejeli zabožke z lokalnimi izdelki). Poleg tega zadruga ponuja izdelke na svoji spletni strani (www.zadruga-dobrina.si), ima majhno trgovino v centru mesta in nudi kmečki catering. S tem promovira tradicionalne domače dobrote Slovenskih goric, ki jih priskrbijo gospodinje in družinske kmetije s tega območja. Osnovni cilj dela z majhnimi družinskimi kmetovalci je bil ugotoviti sposobnost samoorganizacije majhnih tradicionalnih pridelovalcev, ki so bili izključeni iz svetovnega trga. S poudarkom na trajnostni lokalni preskrbi s hrano zadruga gospodarsko, socialno in kulturno krepi podeželsko prebivalstvo, obenem pa spodbuja ohranjanje kmetijskih in kulturnih dejavnosti.

Dr. Milojka Fekonja

Za slovensko ekološko kmečko zadrugo ali drugo obliko povezovanja na tem področju do sedaj še nismo izdelali integralnega modela. Zato si bomo »sposodili« integralni model za primer iz tujine, ki smo ga spoznali v [8. nadaljevanju](#): biodinamično skupnost – podjetje SEKEM (spodnja slika). Predstavniki te skupnosti – podjetja so v sodelovanju s profesorjema Lessemom in Schiefferjem razvili model integralnega podjetja, ki povezuje ekološko življenje, kulturno in znanstveno življenje, družbeno in politično življenje, ter gospodarsko življenje. Z logotipom SEKEM-a (egipčanski simbol sonca, ki predstavlja vitalnost) v sredini poudarja dinamično evolucijo sebe, posameznika in organizacije, skupnosti in družbe.

Slika: Integralni model SEKEM-a v Egiptu

In ta model napoveduje še več dobrih praks iz življenja, delovanja in gospodarjenja lokalnih skupnosti, ki jih bomo predstavili v sedmem tednu *Integralne serije*. Pred tem pa bomo imeli en teden premora, tako da ohranjamo ritem dveh tednov objav in enega tedna odmora. Naslednje, 31. nadaljevanje bo objavljeno v ponedeljek, 26. marca.

Dr. Darja Piciga